

El conseller d'Economia i Hisenda, Cristòfol Soler Clavera, va assistir a la reunió que presidiren Solchaga i Pons. Hi anava, segons recollien titulars de la premsa balear, «a aconseguir diners per a les Balears». Desconeixia, d'entrada, la intenció del govern socialista de retallar les possibilitats financeres de les comunitats autònomes. El secretari general d'Economia i Hisenda, Bertomeu Remis, ja havia avançat que «l'estat, per fer front a les despeses concretes per altres conceptes, redueix la participació de les comunitats autònomes sense adonar-se que elles també en formen part». I havia denunciat, després d'entrevistar-se amb José Borrell, «l'actitud del govern amb les comunitats autònomes i, en especial, amb la de Balears».

Tanmateix, Soler Clavera anava a Madrid esperant que la negociació amb Solchaga pogués esmenar la qüestió. No fou possible. El Consejo de Política Fiscal y Financiera va establir el percentatge de participació de les comunitats en els ingressos de l'estat en un 9,4 %, la qual cosa significa, en el cas de Balears, la congelació de la despesa pública corrent.

L'endemà de la reunió, ja a Palma, el conseller Soler va oferir als mitjans de comunicació la primera reacció. Les dades eren/són clares. Les Balears rebran, l'any vinent, uns 4.300 milions de pessetes procedents dels ingressos de l'estat. Aquesta xifra representa un efecte financer de dèficit efectiu, pel mateix concepte, de 77 milions respecte al present exercici.

Cristòfol Soler interpretava a partir d'aquestes dades, que «cal no esser optimista pel que fa a les inversions públiques de la comunitat autònoma». Advertí del perill en què es troben les obres i les realitzacions previstes en el PDR (Pla de Desenvolupament Regional), i anuncià ja la possibilitat que la comunitat autònoma torne a l'administració central les competències de l'Iryda, davant la impossibilitat de fer front a les inversions previstes.

Dos dies després, era el mateix president Canellas qui responia, durament i contundent, als acords de l'administració central. Va avançar que, tot i que «és impossible encara valorar què representa, en total, la reducció», el retall suposa que la comunitat autònoma de les Balears deixi congelats els pressupostos per a 1986, i que no pugui fer front als compromisos i les inversions previstos, si no és per la via de l'endeutament.

Gabriel Canellas va repassar els cinc fronts on s'ha produït el retall financer. Dos-cents milions en el Fons de Compensació Interterritorial; els tres-cents milions derivats de l'anul·lació de l'efecte financer; els noranta milions que es rebaixen a les despeses d'autogovern; altres importants retalls en els capítols de subvencions per a concerts; i, finalment, la impossibilitat de firmar nous convenis financers amb l'administració central.

Especialment greu pot resultar la situació per a l'Iryda. Canellas fou clar: «o el govern central compleix el seu compromís de fer-se càrrec del

finançament de les obres compromeses per l'Iryda, per valor de tres o quatre mil milions, o tornarem aquesta competència a l'administració». Quedarien enlaire, així projectes tan importants per a Mallorca com el trasllat d'aigües residuals de Palma per al regadiu de la comarca de Campos o la realització de diferents depuradores.

A l'espera dels acords del Parlament Balear, que va ser-ne informat el passat cap de setmana pel conseller Soler, queda enlaire, també, l'advertència de Canellas sobre la possible presentació d'un recurs d'inconstitucionalitat. □

BIRLANGA: UNA POSICIÓ FERMA, SENSE ESTRIDÈNCIES

País Valencià: «1986 serà un any de restriccions»

Antoni Birlanga, conseller d'Economia i Hisenda de la Generalitat valenciana, defensa, enfront de les actuacions del govern central, l'autonomia financera i l'estabilitat en aquest àmbit.

Adolf Beltran

En la reunió del Consell de Política Fiscal i Financera del 6 de setembre passat, els representants de cinc comunitats autònomes amb govern socialista (Andalusia, Canàries, Cantàbria, la Rioja i el País Valencià) votaren al costat de Catalunya, Galícia i les Balears, contra els criteris de finançament autòmic per a 1986 proposats per l'Administració Central. El conseller d'Economia i Hisenda de la Generalitat valenciana va veure rebutjada per l'administració central la seua proposta. Amb el rerefons del retard en la fixació definitiva del sistema de finançament autòmic i la polèmica entre Catalunya i el govern central, la posició valenciana ha estat ferma, sense estridències, però també sense voluntat de pressionar políticament i de forçar concessions del govern de l'estat que, d'altra banda, es consideren necessàries.

Antonio Birlanga.

El president de la Generalitat, Joan Lerma, s'ha mostrat optimista i esperançat en la solució del problema i el conseller Birlanga ha fet públic un lúcid pessimisme. Amb ell hem volgut abordar alguns aspectes d'aquest contenciós, clau per al futur de l'autonomia.

Pregunta.—¿Quins han estat els principals defectes del sistema de finançament aplicat fins ara?

Resposta.—La Llei de Finançament de les Comunitats Autònomes (LOFCA) recollia les recomanacions sobre els criteris a aplicar, però no definia d'una manera clara i fixa el

sistema de finançament. Plantejava, en realitat, dos sistemes, l'un transitori i l'altre definitiu. L'anomenat sistema transitori consisteix en el compromís de l'estat de cobrir econòmicament les transferències que van produint-se en les comunitats autònomes. La procedència dels recursos és triple: les taxes recaptades dels serveis que han estat transferits a la comunitat autònoma, els tributs cedits i un percentatge de participació en els impostos generals de l'estat. Això, és clar, pel que fa a les despeses corrents. Les despeses d'inversió són previstes només en el Fons de Compensació Interterritorial (FCI). Entre els defectes, hi ha el fet que no es determina la manera de fixar el percentatge de participació.

Nosaltres vam fer una interpretació de la llei que creiem que és la correcta per a determinar aquest percentatge. A partir d'un any base, s'establia la càrrega assumida per la comunitat, es descomptava la quantitat obtinguda dels tributs cedits, i la diferència marcava el percentatge. No obstant això, les necessitats financeres de l'administració central, derivades fonamentalment de l'endeutament anterior i del dèficit, comporten més pressió fiscal de la que seria normal per a cobrir les despeses de l'estat. I és aleshores que s'observa l'anomenat efecte financer, segons el qual aquesta pressió fiscal va en benefici de les comunitats autònomes...

P.—¿Vosté està d'acord amb aquesta interpretació de l'efecte financer?

R.—Jo vaig defensar oportunament que les estructures de despeses de les comunitats autònomes no són comparables a les de l'estat. Les comunitats autònomes es troben en una fase d'expansió, d'assumpció de serveis, mentre l'estat redueix aquests mateixos serveis. Uns serveis, d'altra banda, que coincideixen amb aquells que tradicionalment es troben en pitjor situació de prestacions (ensenyament, carreteres, obres hidràuliques, atenció social, etc...). L'efecte financer derivat de l'augment de la pressió fiscal hauria de redundar en benefici de la millora i l'actualització dels serveis transferits a les comunitats autònomes. L'administració central no ho veu així, i només contempla el percentatge de participació de les autonomies en funció de la valoració inicial dels serveis transferits.

P.—¿I el Fons de Compensació Interterritorial?

Què ens costa Espanya

Ramon Barnils

«El nou d'octubre de 1899 l'alcalde de Barcelona, doctor Bertomeu Robert, fou pressionat pel govern Silvela perquè fossin embargats els contribuents barcelonins que no pagaven, en protesta per les exigències del pressupost estatal. L'alcalde signà els primers expedients i dos dies després dimití. Arran de tot això s'esdevingueren avalots i fou declarat l'estat de guerra. Aquest moviment de protesta ciutadana és el conegut «tancament de caixes».

Això és el que explica Josep M. Cadena a «*Dia a dia. Calendari de fets històrics catalans*». L'*Enciclopèdia* ho du més matisat. Els matisos, francament excitants, són: Un, les exigències del pressupost estatal eren degudes al mal pas econòmic del govern central. Dos, el govern Silvela havia desparat inicialment esperances entre molts catalans, aviat decebudes en negar-se a una concertació econòmica en favor de la solidaritat entre els homes i les terres d'Espanya i per corregir «l'exagerada contribució catalana a les despeses de l'Estat espanyol; abusivament administrat pel centralisme madrileny», diu l'*Enciclopèdia* parlant de 1899. Tres, la premsa de Madrid, al principi comprensiva, acabà atacant «ferotgement l'actitud catalana, titllada de separatista i antiespanyola».

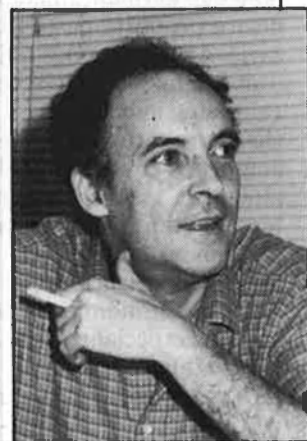
Quatre, els contribuents que van resistir eren significatius, però minoria, uns set mil. Tot i així, cinquè, la decisió de tancar els comerços i no pagar la contribució fou atacada pel govern central «amb tota mena de mitjans»: el govern de sempre va disparar, successivament, ordres al batlle de la ciutat perquè autoritzés l'entrada de funcionaris estatals als domicilis particulars dels resistents; una ordre reial que forçà el doctor Robert a signar ordres d'entrada i immediatament el decidí a dimitir; suspensió de les garanties constitucionals; l'estat de guerra; l'empresonament de comerciants i la clausura de comerços.

Sisè, alguns gremis de València, Saragossa i Madrid formaven part del moviment. Setè, un ministre català a Madrid, Duran i Bas, de Justícia, va dimitir durant la revolta a causa del seu sentit de la justícia. Vuitè, el moviment dit tancament de caixes acabà vençut. Novè, el moviment influí decisivament en la florida immediata de «corrents catalanistes i regionalistes».

1985 no és 1899. Avui les exigències del govern de sempre són superiors; la contribució de Catalunya, el País Valencià i les Illes és més exagerada que no el 1899; hom jura que els ministres oriünds a Madrid són quatre; en principi, han protestat contra el govern Silvela-González no solament Barcelona sinó sobretot els governs de Catalunya, el País Valencià i les Illes, més els batlles principals i agrupacions esparses per l'estat; els corrents sociològics catalanistes i regionalistes de 1899 són avui independentistes i nacionalistes.

Per començar a posar fil a l'agulla ens fan falta un parell de coses: que els de sempre persisteixin en la seva política d'igualar destrossant —i hi persistiran, perquè és l'única resposta que han tingut sempre a la pregunta «què és Espanya»—.

I que totes les classes de contribuents de Catalunya, el País Valencià i les Illes sapiguem què ens costa, en pessetes, Espanya.

R.—La pretensió del FCI era la d'establir un fons de solidaritat favorable a les comunitats que presenten més deficiències o un sistema econòmic pitjor. Però, alhora, es redueix a

aquest fons tota la inversió nova de les autonomies. I això provoca un contrasentit ja que el FCI no té en compte les competències assumides ni els nivells d'atur o d'inflació, sinó que funciona a partir de la renda per

càpita. Nosaltres demanem que les inversions noves es desvinculen d'aquest fons, bé creant un fons diferent, bé convertint-les en percentatge de participació.

P.—*¿En què ha consistit concretament la proposta valenciana de finançament?*

R.—Tal com s'havia parlat en reunions de treball, com les que tingueren lloc a Sigüenza, els principis del finançament definitiu de les comunitats autònomes han de ser l'autonomia financera, la suficiència i la solidaritat. 1986 haurà de ser un any pont cap al finançament definitiu. La nostra proposta parteix de l'actualització del pressupost adjudicat a les transferències, moltes vegades infravalorades inicialment. L'administració central proposa fer els càlculs i els augments en funció del creixement global de l'estat, però nosaltres defensem com a referència aquells departaments ministerials que tenen major significació. Cal no oblidar que les autonòmiques són administracions especialitzades. Així, l'aparat d'educació té una importància molt més gran que no altres. I no és el

mateix cas una comunitat que haja assumit aquesta competència en la totalitat que una altra que no ho haja fet. A més, defensem el «fur», és a dir, l'autonomia financera. Necessitem una estabilitat que ens permeta saber amb què podem comptar. Qualsevol nova inversió es tradueix en un augment de les despeses corrents a l'any següent. I això demana comptar amb recursos econòmics per a cobrir-les.

P.—*¿Creu que hi ha, per part del govern central, una voluntat d'ofegar les autonomies?*

R.—Pense que es tracta d'una posició de caràcter tècnic, de controlar el dèficit públic, que es vol resoldre amb la pressió sobre el finançament autonòmic. Però, voluntat d'ofegar les autonomies, no n'hi ha, com ho demostra el fet que durant aquest govern s'han tancat la majoria dels processos de traspàs de competències. El govern valencià, per exemple, ha passat d'administrar 2.000 milions de pessetes a un pressupost de més de 150.000 milions.

P.—*¿Troba preferible el sistema de concerts econòmics com a mètode de finançament de les autonomies?*

R.—Tots els sistemes, si compleixen les condicions d'autonomia, suficiència i solidaritat, són vàlids. Els concerts econòmics tenen l'avantatge que ja estan experimentats a Euskadi i Navarra i que, si es generalitzaren, podrien anar bé. Són una de les alternatives a contemplar. Però no tenen per què significar, necessàriament, una major autonomia financera.

P.—*¿Quines solucions adoptarà la Generalitat valenciana en cas que les propostes del govern central no milloren o milloren poc?*

R.—Indubtablement, 1986 haurà de ser un any de restriccions. Alguns dels programes de despeses no es podran realitzar.

P.—*¿És molt inflexible la posició de l'administració central?*

R.—És bastant inflexible. No sóc gaire optimista.

P.—*¿Recorrerà la Generalitat valenciana a l'endeutament com a solució?*

R.—Tant el president Lerma com jo, hem dit algunes vegades que no som partidaris de l'endeutament. Ara bé, si la situació es fa angoixosa, caldrà pensar-ho. □

CONTACTE. Llengua i literatura BUP-1

Vicent Pitarch i Josep Palomero

ESTIL. Llengua i literatura BUP-3

Vicent Pitarch i Josep Palomero

Textos aprovats per la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència per a l'ensenyament de la llengua i la literatura.

D'APARICIÓ IMMEDIATA:

L'americà que estimava Moby Dick, de Xavier Moret
Novel·la finalista als Premis Octubre 1984.

La vella pell de l'alba, d'Antònia Cavanilles
Antologia de poesia valenciana (1973-1985).

Tebeos per a intel·lectuals, de Vicent Salvador
Vint-i-cinc anys d'assaig al País Valencià (1960-1985).

Libres recomanats:

Rondalla del retorn, de Josep Piera

Crim de Germania, de Josep Lozano

Antologia poètica, d'Ausiàs March

Aproximació a la història del País Valencià, de Joan Reglà

Amors impossibles, de Josep Vicent Marqués

La corona valenciana, de Jaume Fuster

No empenyeu el comissari!, de Ferran Torrent

EDICIONS TRES I QUATRE. Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València